

The background of the slide is a photograph of a city skyline across a body of water. The sky is overcast with grey clouds. The city skyline includes several tall buildings on the left and a prominent church with a tall spire in the center. The water in the foreground is dark and has small waves.

**REUMAATILISED HAIGED
VAJAVAD TÄNAPÄEVAST
RAVI. KA EESTIS**

TÕNU PEETS
Eesti Reumatoloogia Seltsi esimees

X Reumafoorum
28.10.2011

REUMA?

Reuma

< *vanakreeka k*
`voolamine

rheuma
(*F.R. Kreutzwald*)

luuvalu

(liigese)valu,

liigesevalu põhjustav
haigus

RHK-10 XIII ptk (Mxx.x)

- Liigeste haigused
- Süsteemsed sidekoehaigused
- Seljahaigused
- Pehme kude haigused
- Luude haigused

“Reuma” Eestis

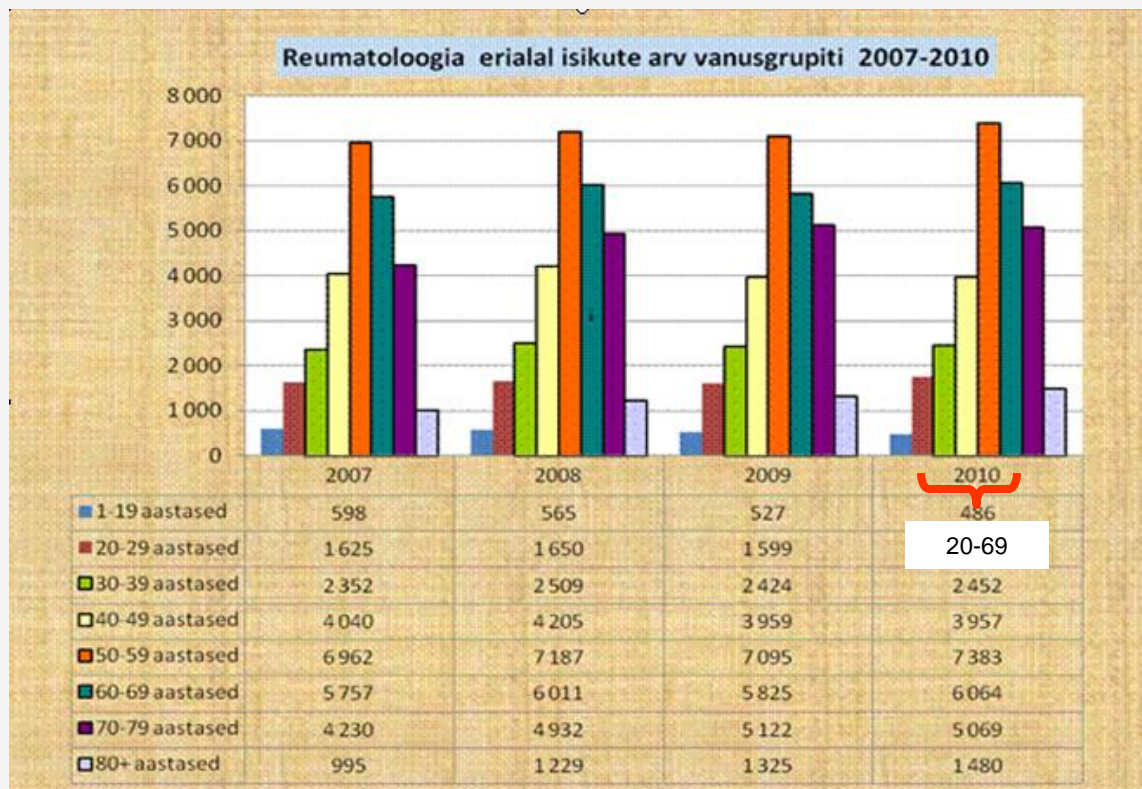
- RAHVASTIK 1 340 000
- 2010. a oli reumaatilise haiguse diagnoosiga isikuid

Andmed: Eesti Haigekassa

- Esmatasandil 208 000
- Reumatoloogide juures 28 000
(45 tegevreumatoloogi)

UMBES IGAL NELJANDAL INIMESEL ON MÕNI
LUU- JA LIIGESEVALUGA KULGEV
(REUMAATILINE) HAIGUS

Enamus reumatoloogide patsiente (u 75%) on tööealised

Andmed: Eesti Haigekassa

REUMAATILISED HAIGUSED

= haigused, mis põhjustavad luu- ja liigesevalu

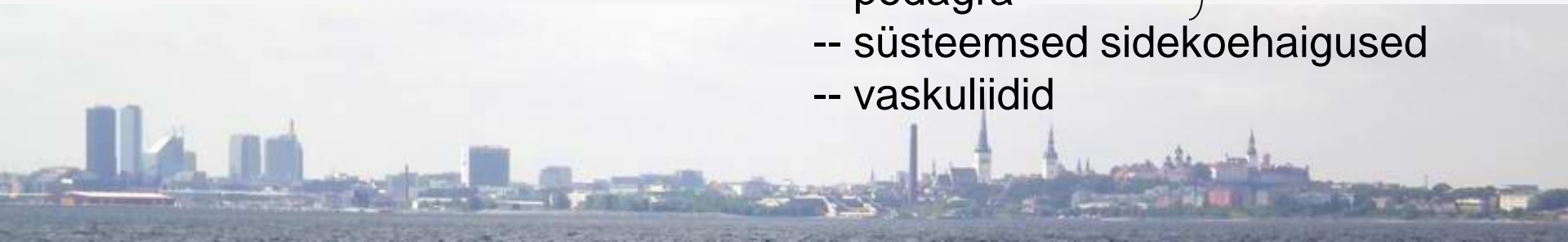

Mittepõletikulised

- liigesekulumus (artroos)
- luuhõresus (osteoporoos)
- fibromüalgia jt

Põletikulised

- reumatoidartriit
 - lülisambapõletik
 - psoriaartriit
 - juveniilne artriit
 - podagra
 - süsteemsed sidekoehaigused
 - vaskuliidid
- } liigese-
põletikud

ARTRIIT e liigese põletik

- 1) Turse
- 2) Hommikune liigesejäikus ≥ 30 min
- 3) Soojus
- 4) Punetus
- 5) Valu
- 6) Vaegliikuvus

Krooniliste autoimmuunsete artriitide levimus

- RAHVASTIK 1 340 000
- RA = 0,44% täiskasvanutest = 5 400
- AS = 0,13% = 1 730
- PsA = 0,4% = 5 360
- JIA = 0,0837% <16 a = 190? (kuni 1500??= 0,625%??)
- JIA = ? % > 16 a = ca 350 aktiivne haigus?
- JIA = 540 aktiivse haigusega
lapsed + täiskasvanud
- **AUTOIMMUUNSED KROONILISED ARTRIIDID =**
CA 13 130 pt (?)
= CA 13 000

Eestis on umbes
13 000
autoimmuunse
liigesepõletiku,
sh 5 400 reumatoidartriidi
haiget

REUMAATILISTE HAIGUSTE KULG

Paranemine

Reaktiivne artriit

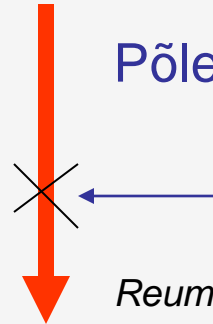
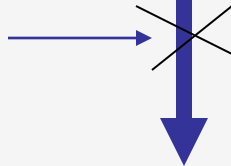

Mittepõletikulised

Põletikulised

Valu ravi, taastusravi,
osteoporoosi ravi jne

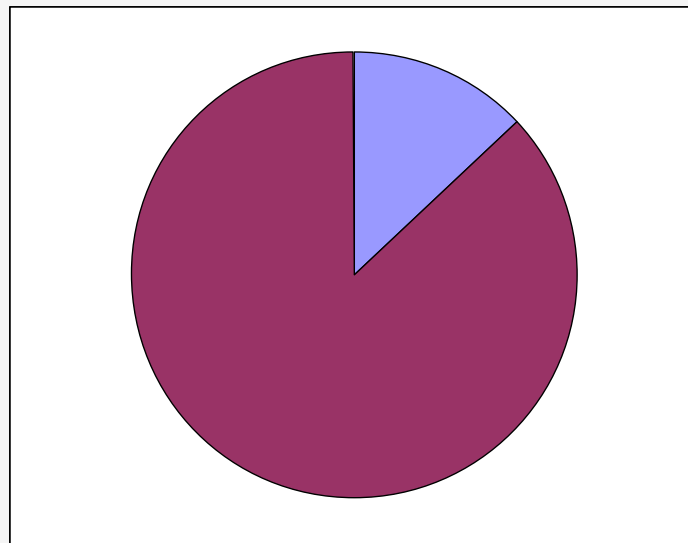
Põletiku ravi, sh
bioloogiline ravi

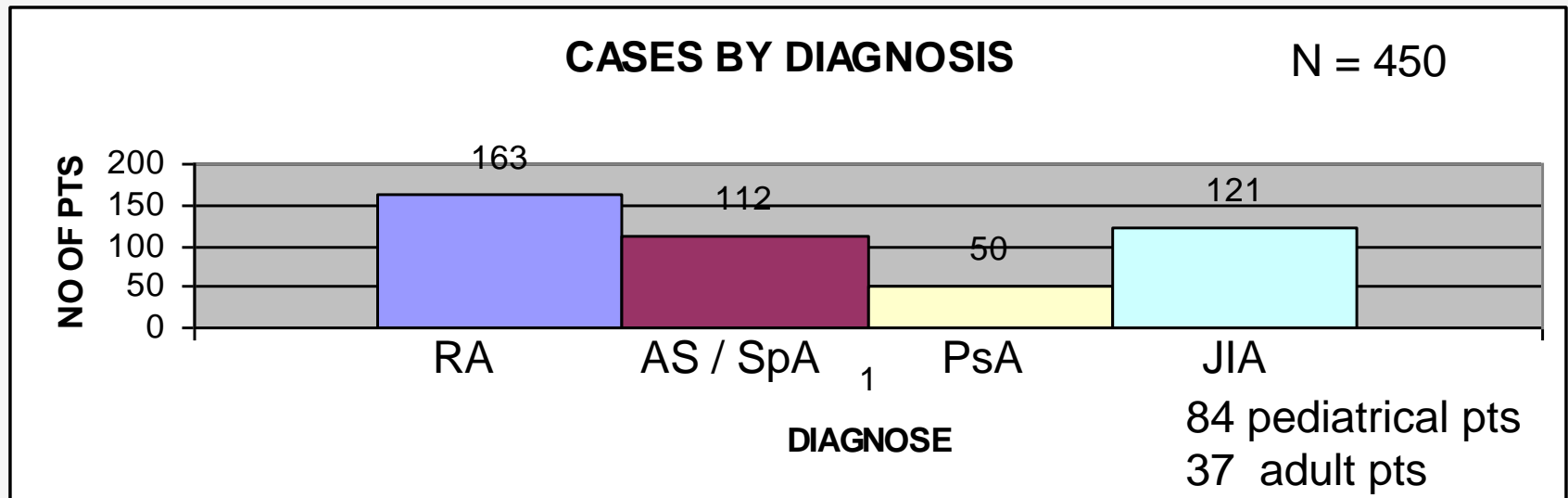
Reumatoidartriit

Süvenev koekahjustus → töövõimekaotus → puue

Eestis vajab bioloogilist ravi umbes 3000 liigesepõletiku haiget (13 000st), neist 3000st saab bioloogilist ravi 450 e 15 %

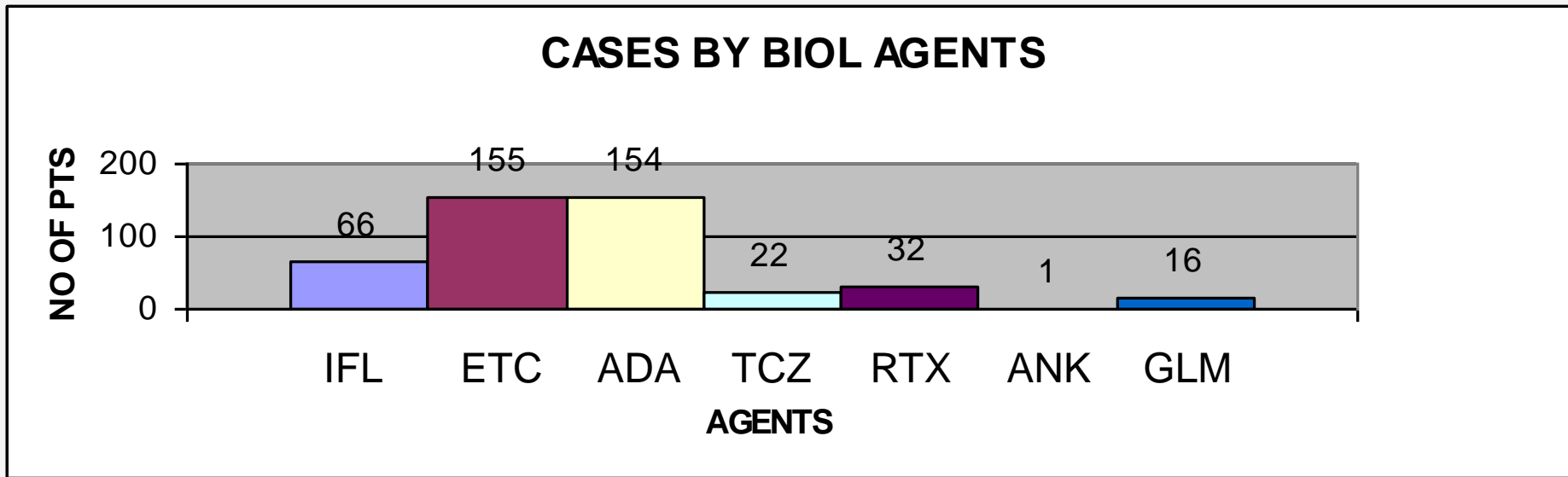
Patsiendid biol ravil diagnooside kaupa

Total:
446...450

Patsiendid bioloogilisel ravil ravimite kaupa

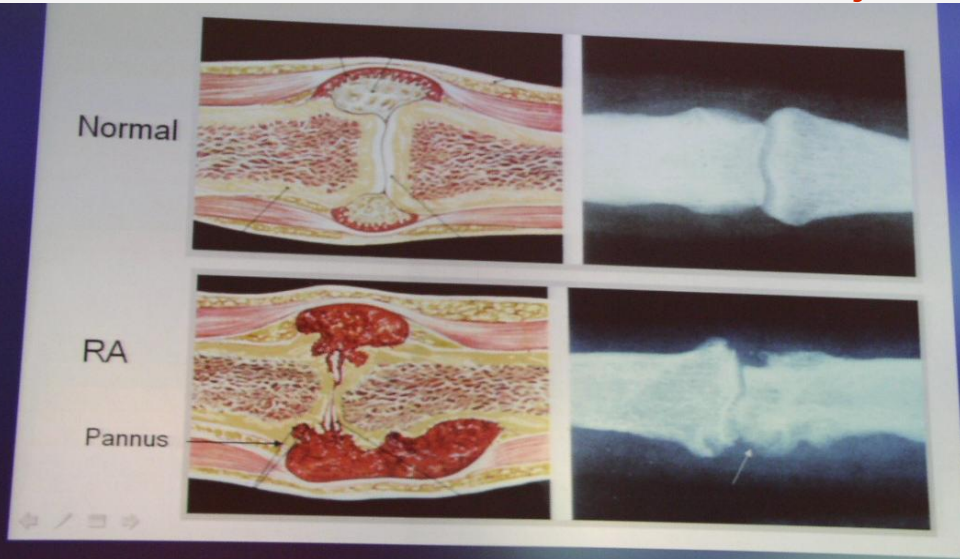

IFL – infliximab; ETC – etanercept; ADA – adalimumab; RTX – rituximab;
ANK – anakinra; GLM – golimumab.

Reumatoidartriit

Vähendab oodatavat eluiga 3-18 a
5 a järel 40% on töövõimetus
20 a järel 90%-l on vaegurlus

Liigesekest pakseneb,
moodustub pannus, mis
koosneb põletikurakkudest, mis
eritavad aineid, mis lõhuvad luud

Liigesed hävivad,
kõõlused rebenevad,
tekivad moonded

Haiguse
aktiivsus

aeg

Liigese-
kahjustus

= põletik

Vaegurlus

pöörduv

aeg

pöördumatu

RA PROGNOOS

- **30%** -l haigetest ei saavutata konventsionaalse raviga head kontrolli haiguse üle

Joost W van der Heijden; Ben AC Dijkmans; Rik J Scheper; Gerrit Jansen., „Drug Insight: resistance to methotrexate and other disease-modifying antirheumatic drugs - from bench to bedside“ 2007;3(1):26-34 Nature Clinical Practice Rheumatology

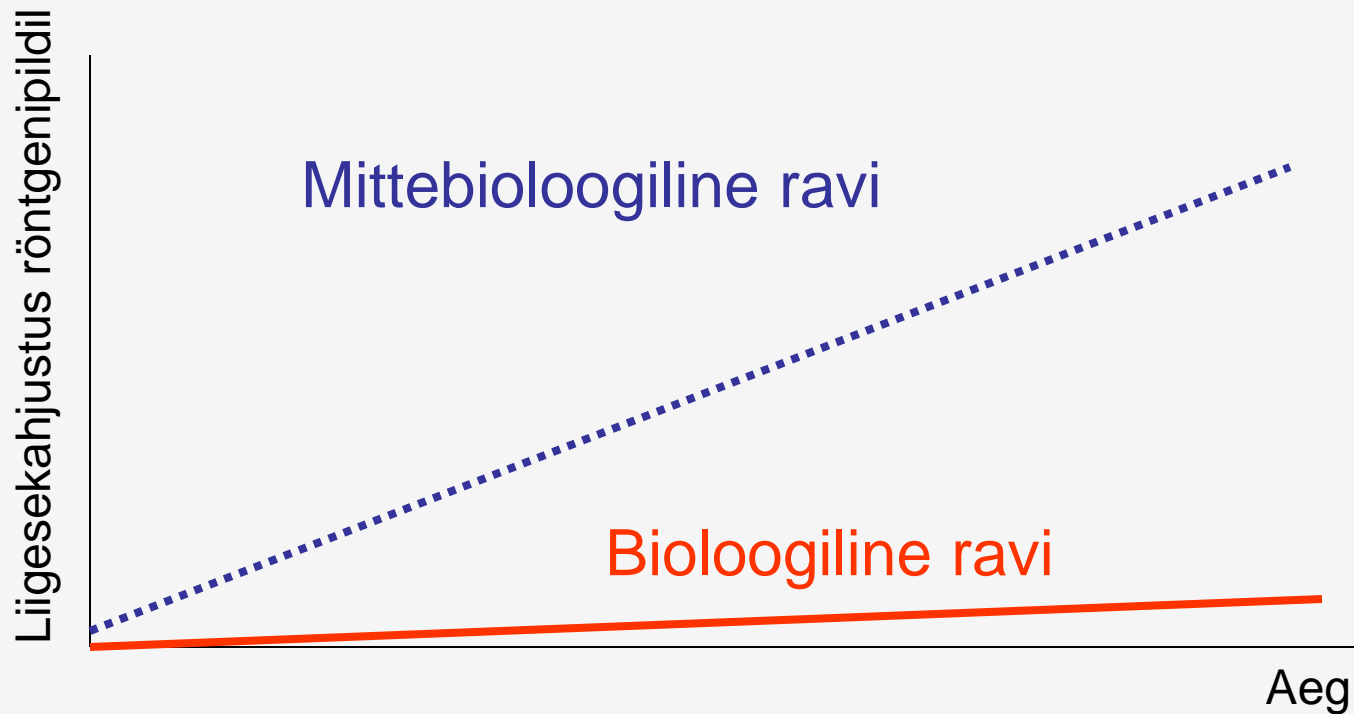
- Kuni 40% haigetest muutuvad töövõimetuks 5 aasta jooksul peale RA diagnoosimist
- Riigi jaoks kaasnevad suured kulutused ravile, töövõimetus pensionitele, ortopeedilistele operatsioonidele ja rehabilitatsioonile

**Liigesepõletike õigeaegne
ja tõhus põletikuvastane
ravi võimaldab ära hoida
liigeste hävingu,
töövõimekaotuse, puude
ja vähetõhusate ravimite
tüsistused.**

Raskekululise RA korral bioloogiline ravi oluliselt aeglustab liigesekahjustuse teket ja invaliidustumist

KUIDAS RA HAIGEID EESTIS RAVITAKSE?

- Baasravi,

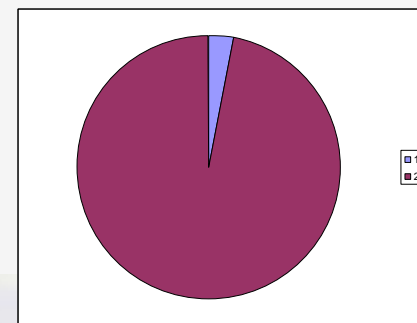
Kokku 7 933 / 5 400,
osal haigetest
kombineeritud ravi
Trexan 3 030 / 5 400
(56%)
(isikut / üldarv)

RA haigete baasraviga
hõlmatus on rahuldav

- Bioloogiline ravi

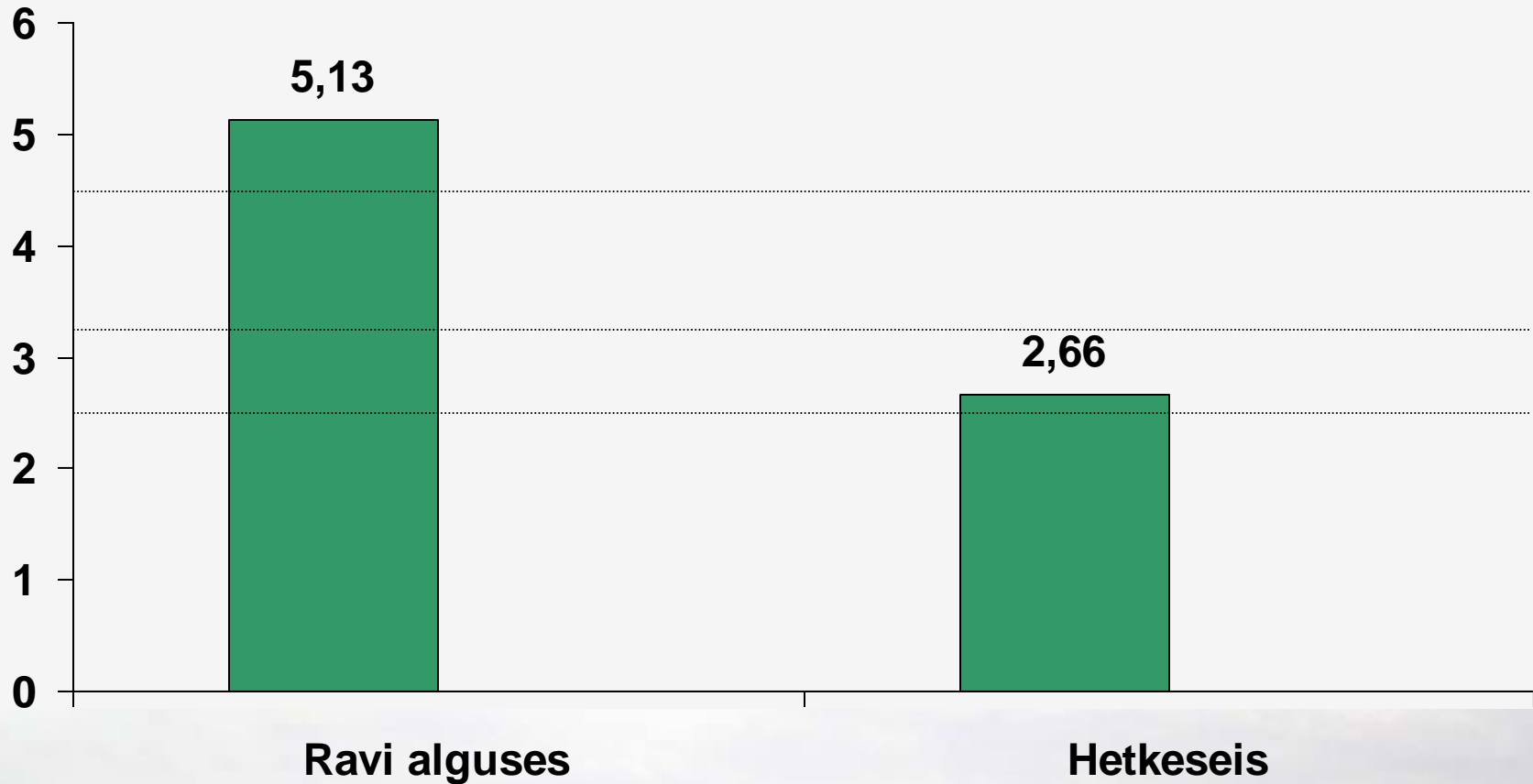
Üldiselt vajaks kuni 1/3
RA (1700 isikut)
haigetest bioloogilist
ravi

Eestis saab BR 3 %
(163 isikut)

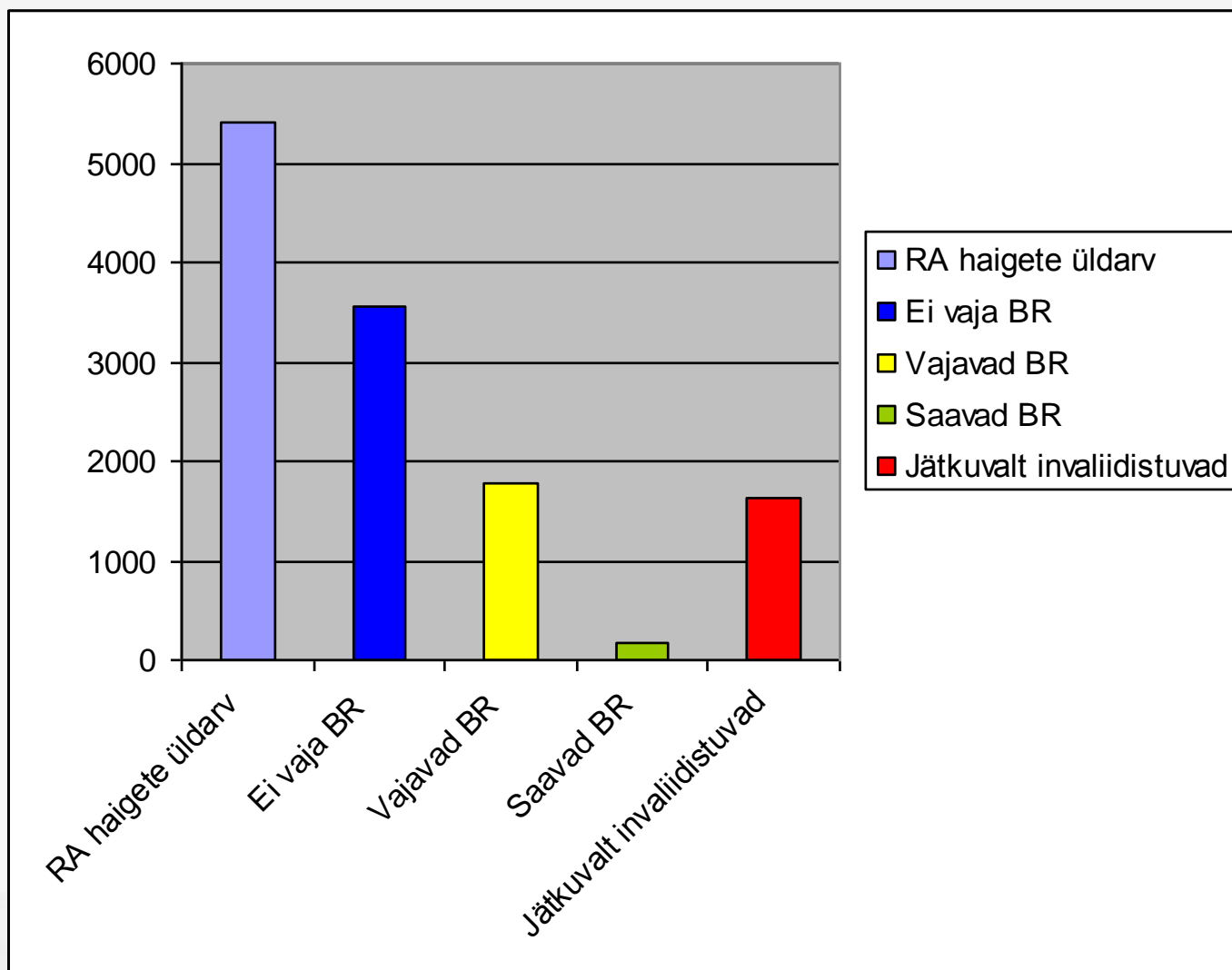

Näide: RA ravitulemused TNF blokaatoritega

DAS28

RA HAIGETE BIOL RAVIGA HÕLMATUS EESTIS

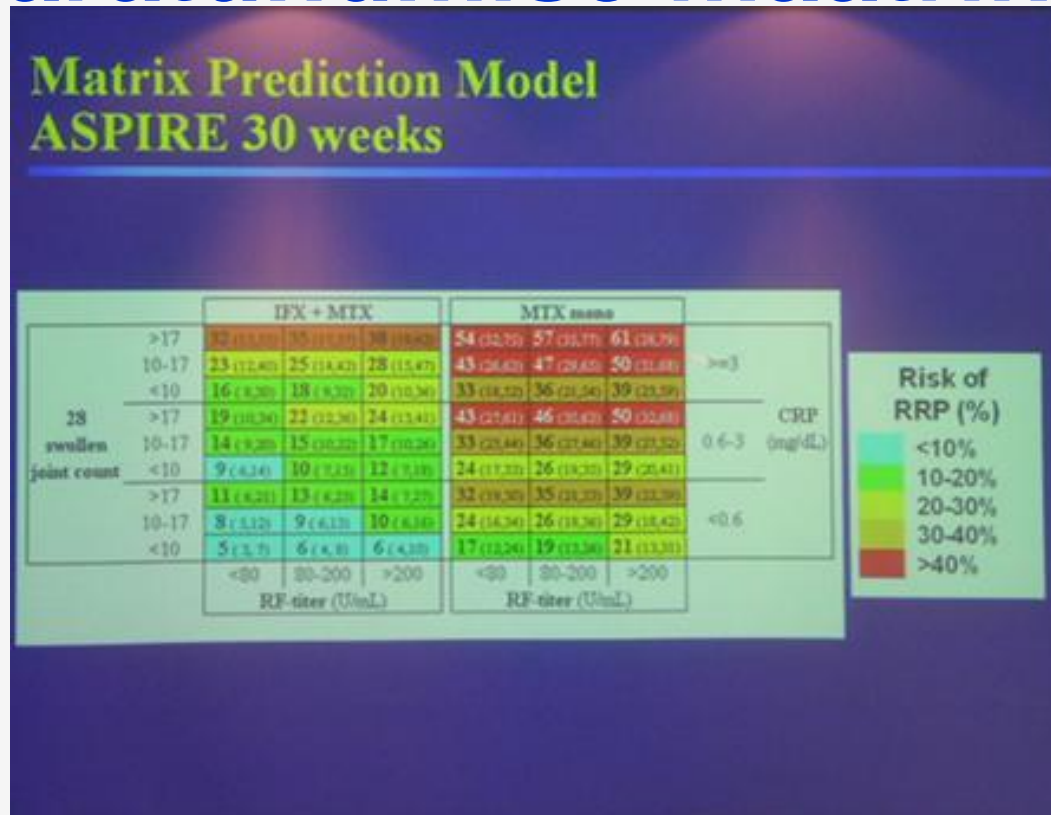

Kes saavad bioloogilisest ravist kõige enam kasu?

- Agressiivse RA patsiendid
 - Kellel on ESR, CRP, turses liigeste arv ja RF kõrgetes väärtustes
- Need, kellel ravi alustatakse võimalikult vara
- Need, kellel võimalikult kiiresti langeb haiguse aktiivsus võimalikult madalale

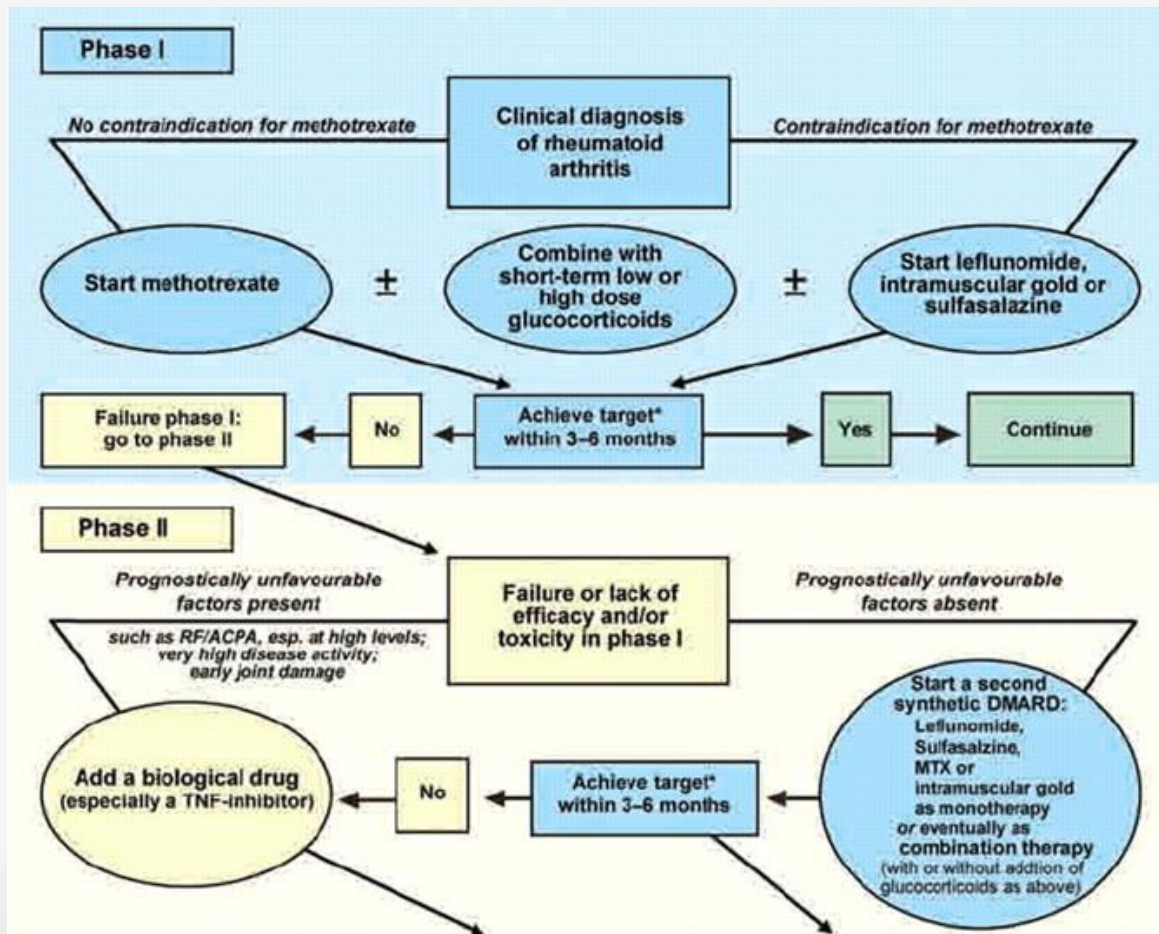
Kiirestiprogresseeruva haiguse äratundmise maatriks

Bioloogilist ravi tuleks alustada vara kiirestiprogresseeruva RA haigetel, et ennetada liigesepahjustust ja vaegurlust

EULARi RA ravijuhend (2010)

Enne bioloogilist ravimit 3-6 kuu jooksul

- metotreksaat,
- leflunomiid,
- sulfasalasiin,
- *süstitav kuld (Eestis puudub)*

Teistes riikides üldiselt nõutav metotreksaat + 1.

Eesti biol ravi alustamise kriteeriumid

- 6 kuud 4 baasravimit
- Kõrge põletikuaktiivsus

Eestis **pole olemas nelja** EULARi ravijuhendi baasravimit, on kolm

Eesti biol ravi kriteeriumid põhjustavad biol ravi alustamisel viivituse, mis loob eeldused arenevaks liigesekahjustuseks ja järgnevaks töövõimekaotuseks ja vaegurluseks!

Esnar-Danilovi kriteeriumid

- Eesti Haigekassa nõukogu nõuab Eesti reumatoidartriidi haigetelt Euroopa kõige rangemaid ravi alustamise kriteeriume
- Need ei ole kooskõlas kehtiva Euroopa ravijuhendiga
- Põhjustavad olulise viivituse tõhusa ravi alustamisel
- On vastuolus arstliku eetikaga
- On vastuolus inimõigustega

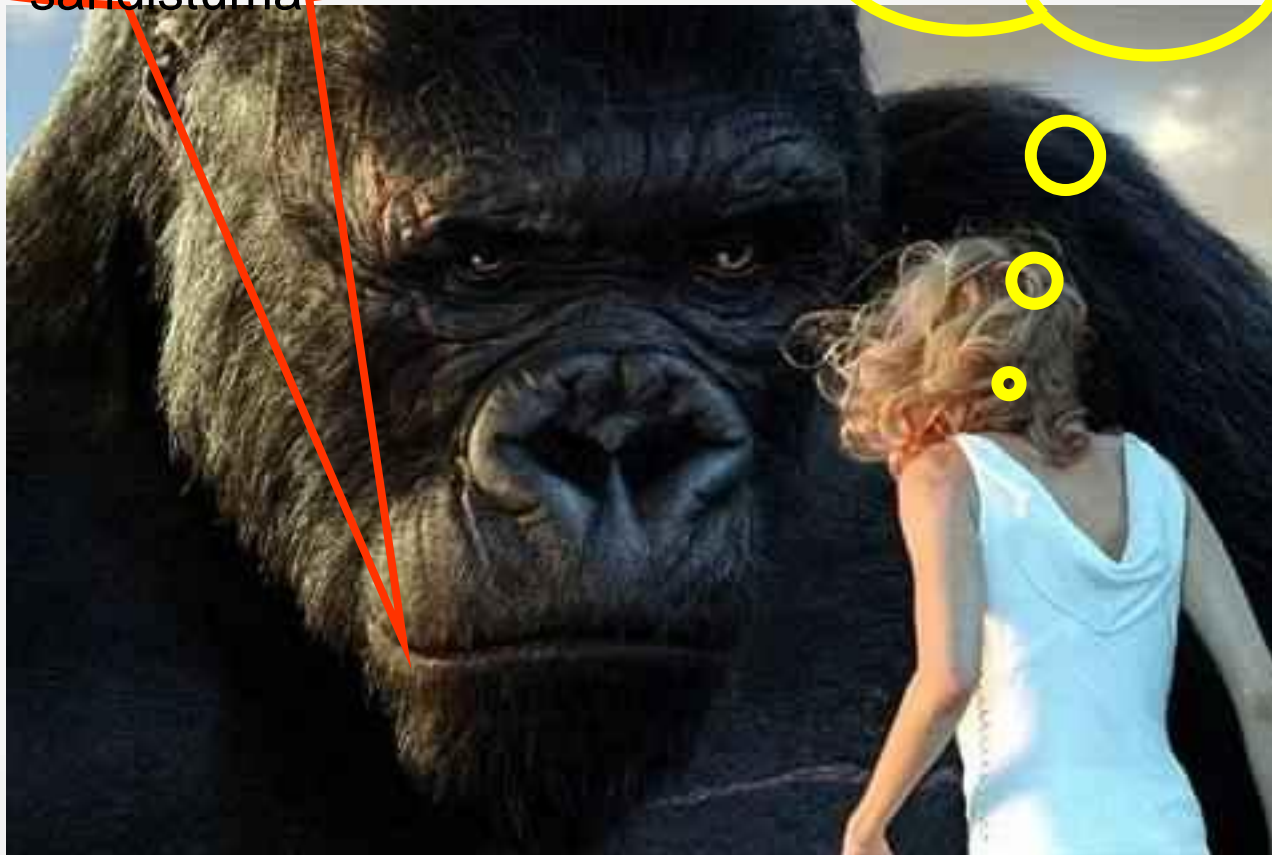

Nagu pahaloomuste kasvajate ja
südame-veresoonkonna
haiguste, nii ka liigesepõletike
ravi peab Eestis vastama
rahvusvahelistele standarditele.

Sina oled **Eesti**
reumatoidi-Lumivalgeke, ja
seetõttu pead enne
bioloogilist ravi korralikult
sandistuma

700 orja-aastat, 50
okupatsiooniaastat,
ja nüüd SEE ka veel!

Eesti bioloogilise ravi eelarve dünaamika (EUR)

Budget split by diseases	2007	2008	2009	2010	2011
Total EUR	857 067	1 948 481	3 064 442	4 208 477	5 315 130
For Hematologic patients					
For Oncology patients					
For Rheumatology patients	798 997	1 847 895	2 870 075	3 919 038	4 759 095
For Gastroenterology patients	58 070	100 586	194 367	289 439	556 035
For Neurological patients					
		+131,3%	+55,3%%	+36,5%	+21,4%

Olukord ei parane

- Senises bioloogilise ravi eelarve kasvutempos kuluks vajaliku taseme saavutamiseni üle 40 aasta
- Eesti haigekassa teadaolevalt ei planeeri keskostu ravimite eelarve kasvu aastaks 2012 – kas bioloogilise ravi eelarve külmutatakse?
- Mida peavad tegema EV liigesehaiged kodanikud, kellele biol ravi on näidustatud, kuid kellele riik seda ei võimalda?

Eesti
artriidahaiged ei
erine saatuse-
kaaslastest mujal
Euroopas ning
vajavad ja
väärivad võrdset
kohtlemist ning
võrdseid
ravikriteeriume!

Tulevik

- Valmimas ERS ja EH ravimivajaduse ja tervishoiuteenuse analüüs ja prognoos
- Eriarstiabi arengukavade esitamine Sotsiaalministeeriumile 2012 I kvartalis
- Vajalik on tagada liigesepõletiku ja sidekoehaigete õigeaegne juurdepääs tõhusale ravile, et hoida ära töövõimekaotust, vaegurlust ja enneagset surma
- Vajalik Eesti Reumaliidu, Eesti Reumatoloogia Seltsi ja riigiasutuste tõhus koostöö tänapäevase ravi kättesaadavuse parandamiseks

Tõhus ravi
ONGI
püsiva
tervisekahjustuse,
töövõimekaotuse ja
vaegurluse
ENNETUS

“Ja üldse hoolime meie, eestlased,
üksteisest liiga vähe. Meie, väikese rahva
liikmed, peaksime üksteisest rohkem
h o o l i m a, rohkem üksteise häda
nägema, siis võiksime seda tugevamini,
seda üksmeelsemalt võõra,
pealesunnitud hoolitsuse vastu seista.”

Aadu Hint. “Tuuline rand”, IV köide, lk 666,
Tallinn, 1969.

Anton Starkopf.
Mees haamriga.
Pronks.
1925